

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ДРУГА СЕКЦІЯ

СПРАВА “БАГЛАЙ ПРОТИ УКРАЇНИ”

(заява № 22431/02)

РІШЕННЯ

Страсбург

8 листопада 2005 року

Це рішення набуває статусу остаточного відповідно до обставин, що зазначені в частині 2 статті 44 Конвенції. Воно може бути редакційно відредаговане.

У справі Баглай проти України

Європейський суд з прав людини (Друга секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

- п. Дж.-П. Коста (J.-P. Costa), Голова,
- п. І. Кабрал Каретто (I. Cabral Barreto),
- п. В. Буткевич (V. Butkevych),
- пані А. Мулароні (A. Mularoni),
- пані Е. Фура-Сандстрьом (E. Fura-Sandström)
- пані Д. Йочейне (D. Jočiene),
- п. Д. Попович (Popović), судді,

а також пані С. Долле, Секретар секції,

порадившись у нарадчій кімнаті 11 жовтня 2005 р.,
вносить таке рішення, яке було прийняте вказаного дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа ґрунтується на заяві (№22431/02) проти України, яка була подана до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі – Конвенція), громадянином України, паном Олександром Павловичем Баглаєм (далі – заявник), 21 квітня 2002 року.
2. Уряд України (далі - Уряд) представляли його представники у Суді пані В. Лутковська та пані З. Бортновська.
3. 19 вересня 2003 року Суд вирішив направити справу на комунікацію Уряду. Застосовуючи статтю 29 § 3 Конвенції, Суд вирішив одночасно розглядати питання щодо прийнятності та суті.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник 1938 р.н., народився та проживає у м. Дніпропетровську, Україна.
5. 4 серпня 1993 року заявнику було завдано тілесних ушкоджень п. Ц., коли заявник намагався завадити останньому вкрасти державне майно.
6. Наступного дня Апостолівський районний відділ внутрішніх справ порушив кримінальну справу.
7. 5 жовтня 1993 року заявник був визнаний потерпілим.
8. Розслідування кримінальної справи за статтею 101 Кримінального Кодексу України (нанесення тяжких тілесних ушкоджень) було закінчено прокуратурою Криворізької області 8 травня 1994 року і справу було направлено до суду.

9. 21 листопада 1994 року в рамках кримінального провадження заявник подав цивільний позов проти п. Ц.
10. 11 червня 1996 року Апостолівський районний суд Дніпропетровської області визнав п. Ц. винним у спричиненні заявнику тяжких тілесних ушкоджень та засудив його до чотирьох років позбавлення волі з відстрочкою покарання на два роки. Цивільний позов заявника не був розглянутий з огляду на недостатність підтверджуючих документів.
11. 27 серпня 1996 року Дніпропетровський обласний суд скасував рішення суду першої інстанції через м'якість покарання та направив справу на новий розгляд.
12. 20 травня 1998 року Апостолівський районний суд Дніпропетровської області визнав п. Ц. винним та засудив його до п'яти років позбавлення волі з відстрочкою покарання на два роки.
13. 21 липня 1998 року Дніпропетровський обласний суд знову скасував рішення суду першої інстанції через м'якість покарання та направив справу на новий розгляд до іншого суду першої інстанції.
14. Цього ж самого дня окремою ухвалою обласний суд визнав, що суд першої інстанції не дотримався вимог, викладених у його попередньому рішенні від 27 серпня 1996 року, а також допустив волокиту в розгляді справи протягом двох років. Суд вирішив повідомити про це голову Дніпропетровського обласного суду для вжиття відповідних заходів.
15. 6 серпня 2001 року Нікопольський районний суд засудив п. Ц. до чотирьох років позбавлення волі. Цим же рішенням суд присудив заявнику 212, 35 грн. (приблизно 34 ЄВРО) для відшкодування матеріальної шкоди та 5000 грн. (приблизно 805 ЄВРО) – моральної шкоди.
16. 30 жовтня 2001 року Дніпропетровський обласний суд скасував рішення суду першої інстанції та направив справу на новий розгляд.
17. 10 квітня 2003 року Нікопольський районний суд засудив п. Ц. до п'яти років позбавлення волі з відстрочкою виконання покарання на три роки. Цим же рішенням суд присудив заявнику 875, 33 грн. (приблизно 141 ЄВРО) для відшкодування матеріальної шкоди та 8000 грн. (приблизно 1290 ЄВРО) – моральної шкоди.
18. 18 серпня 2003 року Дніпропетровський апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції та закриття провадження у зв'язку з закінченням строків давності притягнення п. Ц. до відповідальності. Суд також зазначив, що цивільний позов підлягає розгляду в порядку цивільного провадження.
19. 8 квітня 2004 року Верховний Суд України підтримав рішення апеляційного суду та підтвердив, що заявник повинен подати позов проти п. Ц. про відшкодування шкоди в порядку цивільного судочинства. Суду не було відомо, чи заявник окремо подав цивільний позов.
20. За словами Уряду протягом періоду з 11 вересня 1997 року до 18 серпня 2003 року було спричинено затримки такими діями заявника:
 - відсутність на 18 судових засіданнях;
 - ненадання належно оформленої довіреності своєму юристу (один раз);
 - неповідомлення про зміну своєї адреси (один раз);
 - заявлення відводів судді (двічі);

- подання однієї зі своїх касаційних скарг з пропуском встановлено строку.
21. Уряд далі зазначив, що декілька разів провадження зупинялося на декілька місяців у зв'язку з хворобою підсудного.
 22. За словами заявника тільки 6 засідань було перенесено через його відсутність. Він також зазначив, що на деяких вказаних Урядом засіданнях він або був присутній, або про причини його відсутності суд був повідомлений.

ЩОДО ПРАВА

I. Межі розгляду справи

23. Суд зазначає, що заявник подав нову скаргу, стверджуючи про порушення статті 1 Протоколу №1 до Конвенції, після того, як справа була направлена на комунікацію відповідному Уряду. На думку Суду, ця скарга не є доповненням до початкової скарги, яка була подана до Суду роком з половиною раніше, і яку прокоментували сторони. Тому Суд вважає, що немає необхідності розглядати це питання окремо (для порівняння див. *Піряник проти України*, №75788\01, §§19-20, від 19 квітня 2005 року).

II. Щодо стверджуваного порушення статті 6 § 1 Конвенції

24. Заявник скаржився, що тривалість провадження була несумісною з вимогою „розумного строку” відповідно до статті 6 § 1 Конвенції, яка закріплює, що:
„Кожен при визначенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків...має право на ...судовий розгляд упродовж розумного строку...”

A. Щодо прийнятності

25. Суд зазначає, що заява не є очевидно необґрунтованою в сенсі статті 35 § 3 Конвенції. Він далі зазначає, що вона не є непринятною на будь-яких інших підставах. А тому вона повинна бути проголошена прийнятною.

Б. Щодо суті

1. Період, який береться до уваги

26. Уряд зазначив, що частина провадження є за межами компетенції Суду *ratione temporis*.
27. Суд зазначає, що період, який береться до уваги, почався тільки 11 вересня 1997 року, коли Україною було визнано право на подання індивідуальних заяв. Проте, при оцінюванні тривалості, яка мала місце після тієї дати, стан провадження на той час повинен братися до уваги. Так, провадження тривало понад 9 років і чотири місяці, з яких 6 років і 7 місяців (з 11 вересня 1997 року до 8 квітня 2004 року) попадає під компетенцію Суду *ratione temporis*. Справа

розглядалася чотири рази двома інстанціями судів і один раз в кінці – Верховним Судом.

2. Розумність тривалості провадження

28. Уряд заперечував проти скарг заявника, заявляючи, що не було жодних суттєвих затримок через бездіяльність держави. Він вказав, що деякі затримки у провадженні були через заявника (див. параграф 20 вище) і що це призвело до загальної затримки десь на рік. Уряд далі вказав, що були істотні затримки через бездіяльність підсудного і не було істотних затримок зі сторони державних органів.
29. Заявник піддав сумніву деякі факти викладені Урядом (див. параграф 22 вище). Він далі зазначив, що багато разів, коли слухання переносилися, наступні слухання призначалися з місячним інтервалом. Більше того, інколи перерви між слуханнями складали від двох до п'яти місяців. Він вважав, що затримка з його сторони може бути тільки декілька тижнів, а не місяців, як зазначив Уряд.
30. Суд повторює, що розумність тривалості провадження повинна бути оцінена в світлі обставин справи та з огляду на наступні критерії: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів, а також предмет спору (див. серед іншого *Frydlender v. France*, № 30979\96, § 43, ECHR 2000-VII).
31. У цій справі здається, що питання, яке розглядалося, не було достатньо складним, і не було жодних тривалих затримок зі сторони заявника. Більше того, Суд зазначає, що декілька разів справа направлялася на новий розгляд, і що обласний суд в своїй окремій ухвалі критикував суд першої інстанції за його тяганину протягом двох років до початку нового розгляду справи (див. параграф 14 вище). Хоча Суд не в змозі аналізувати якість здійснення правосуддя національними судами, він вважає, що оскільки справи направляються на новий розгляд зазвичай у зв'язку з помилками, які допустили нищестоящі суди, то повторні направлення на новий розгляд протягом одного такого провадження розкривають серйозні недоліки судової системи (див. *Wierciszewska v. Poland*, №41431\98, § 46, від 25 листопада 2003 року).

Суд також бере до уваги той факт, що до того періоду, який розглядається, справа вже тривала близько трьох років.

32. Суд повторює, що він часто вже констатував порушення статті 6 § 1 Конвенції у справах, які піднімали аналогічні питання (див. *Світлана Науменко проти України*, №41984\98, §§77-78, 9 листопада 2004 року).
33. Дослідивши всі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не представив жодних фактів чи доказів, які б могли заповнити Суд в необхідності іншого висновку у цій справі.

Тому відповідно було порушення статті 6 § 1.

II. Щодо застосування статті 41 Конвенції

34. Стаття 41 Конвенції проголошує:

“Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї, і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткову компенсацію, Суд, у випадку необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію”.

A. Шкода

35. Заявник вимагав 25000 ЄВРО для відшкодування моральної шкоди.

36. Уряд вважав, що констатація порушення буде достатньою компенсацією у цій справі.

37. Суд впевнений, що заявник зазнав певної моральної шкоди в результаті порушення, яка не може бути виправлена одною констатацією Судом порушення. Тим не менше, Суд вважає, що ця сума є надмірною. Виходячи зі справедливих засад, Суд присуджує заявнику 2000 ЄВРО.

Б. Судові витрати

38. Заявник також вимагає 7000 ЄВРО для відшкодування судових витрат, які були ним понесені в національних судах та Суді.

39. Уряд вважав, що заявник не обґрунтував свою скаргу.

40. Відповідно до прецедентної практики Суду заявник має право на відшкодування своїх судових витрат тільки, якщо буде показано, що ці витрати були фактично понесені і були необхідними, а також, якщо їх розмір є розумним. У цій справі, беручи до уваги наявну інформацію, та вищевказані критерії, Суд вважає за розумне присудити у цій частині загальну суму в розмірі 5000 ЄВРО.

В. Процентна ставка

41. Суд вважає прийнятним, що процентна ставка повинна базуватися на граничній кредитній ставці Європейського Центрального Банку, до якої повинно бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ОБСТАВИН СУД ОДНОГОЛОСНО:

1. *Проголошує* заяву прийнятною;
2. *Вирішує*, що було порушення статті 6 § 1 Конвенції;
3. *Вирішує*:
 - a. що протягом трьох місяців від дати, коли рішення стане остаточним згідно з пунктом 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна виплатити заявнику € 2 000 (дві тисячі ЄВРО) для відшкодування моральної шкоди та € 500 (п'ятсот ЄВРО) для відшкодування судових витрат,

- b. що ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день виплати та включати будь-який податок, який може підлягати сплаті з зазначених сум;
- c. після закінчення вищезазначених трьох місяців і до остаточного розрахунку на вказані суми нараховуватиметься відсоток у розмірі граничної позичкової ставки Європейського Центрального Банку, що діятиме протягом періоду несплати, плюс три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено письмово 8 листопада 2005 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

С.Долле
Секретар

Дж.- П. Коста
Голова